

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός γνωμοδότησης 18/2018

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Β' Τμήμα)

Συνεδρίαση της 6ης Φεβρουαρίου 2018

Σύμβαση :

Πρόεδρος: Αλέξανδρος Καραγιάννης, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους:

Μέλη : Στέφανος Δέτσος, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ, Θεόδωρος Ψυχολυγός, Δημήτριος Χανής,

Ευφοσύνη Μπερνικδά, Αλέξανδρος Ροιάς, Αδάμαντία Καπτερανάκη, Ελένη Πασαμιχάλη,

Χριστίνα Διβάνη και Διονύσιος Χειμώνας, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Χριστίνα Διβάνη, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους:

Αριθμός ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. πρωτ. ΔΕΕΦ 1000121 ΕΞ 2018 έγγραφο της
Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Τελική Δ/ση Φορολογικής Διοίκησης/Δ/ση
Εφαρμογής Εμμεσης Φορολογίας/Τμήμα Β').

Ερώτημα: Αν η δημοτική επιχείρηση ειδικού σκοπού «Δήμος Αθηνών - Επιχείρηση
Ραδιοφωνίας Αθήνα» (ΔΕΡΑ), που έχει ως αποστολή της την λειτουργία δημοτικού
ραδιοφωνικού σταθμού, υπάγεται στην έννοια των αποκλειστικώς κοινωφελούς
χαρακτήρα αμιγών δημοτικών ή κοινοτικών επιχειρήσεων του άρθρου 276 του κώδικα
Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006) και, συνακόλουθως, αν τυγχάνει υποκειμενικής
απαλλαγής από τα τέλη χαρτοσήμου, παρά το γεγονός ότι οι ραδιοτηλεοπτικές
επιχειρήσεις δεν κατονομάζονται πηλώς στο άρθρο 276, όπως οι Δημοτικές Επιχειρήσεις
Υόρρευσης - Αποχέτευσης (επίσης ειδικού σκοπού).

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Β') γνωμοδότησε ως ακολούθως:

Ιστορικό

Από τα έγγραφα της ερωτώσης υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που το συνδεδεσένον προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

1. Στην δημόσια επίχειρηση ειδικού σκοπού «Δήμος Αθηνών - Επίχειρηση Ραδιοφωνίας Αθήνα» (ΔΕΡΑ), διενεργήθηκε από τη Δ.Ο.Υ. Α' Αθηνών έλεγχος, μετά τον οποίο επιδόθηκαν σημειώματα διαπιστώσεων ελέγχου και κοινοποιήθηκαν προσωρινοί διορθωτικοί προσδιορισμοί χαρτοσήμου, από επιχορηγήσεις ΟΤΑ σε ΝΠΙΔ. Με αφορμή το υπ' αριθμ. πρωτ. 6476/20-10-2017 έγγραφο του Δήμου Αθηνών, γεννήθηκε προβληματισμός αν, βάσει των διατάξεων του ν. 3463/2006 - "Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων" - όπως ισχύει, δύναται μία Δημόσια Επίχειρηση Ειδικού Σκοπού, όπως είναι, βάσει του νόμου, η ΔΕΡΑ, να ενταχθεί στην έννοια της «αμιγώς κοινωφελούς επίχειρησης» και να τύχει των φορολογικών απαλλαγών του άρθρου 276 του ίδιου νόμου.

Νομοθετικό πλαίσιο

2. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 15 του Συντάγματος ορίζονται τα εξής: «...2. Η ραδιοφωνία και η τηλεόραση υπάγονται στον άμεσο έλεγχο του Κράτους. Ο έλεγχος και η επίβλεψη των διοικητικών κυρώσεων υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης που είναι ανεξάρτητη αρχή, όπως νόμος ορίζει. Ο άμεσος έλεγχος του Κράτους, που λαμβάνει και τη μορφή του καθεστώτος της προηγούμενης άδειας, έχει ως σκοπό την αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση πληροφοριών και ειδήσεων, καθώς και προόδων του λόγου και της τέχνης, την εξασφάλιση της ποιότητας της δημόσιας επικοινωνίας των προγραμμάτων που μεταβιβάζει η κοινωφελής αποστολή της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας, καθώς και το σεβασμό της αξίας του ανθρώπου και την προστασία της παιδικής ηλικίας και της νεότητος...»

3. Στα άρθρα 75, 252, 254, 276 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 (Α' 114), όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με τις διατάξεις των άρθρων 94 και 95 του ν. 3852/2010 (Α' 87), ορίζονται τα εξής:

[Handwritten signature and scribbles]

1. Δήμος ή Κοινότητα μπορεί να συστήσει δημοτική ή κοινοτική κοινωφελή επιχείρηση με σκοπό την οργάνωση λειτουργιών ή δραστηριοτήτων και την παροχή υπηρεσιών συναφών ή συνδεδεμένων με τις αρμοδιότητές τους, που αναφέρονται στους τομείς της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, της παιδείας, του πολιτισμού, του αθλητισμού και του περιβάλλοντος, με εξαίρεση την καθάρση των κοινοχρήστων χώρων και την αποκομιδή των απορριμμάτων, τη δημιουργία και συντήρηση πρασίνου και τη λειτουργία...

«Άρθρο 254 Σύσταση

ιδιωτικού δικαίου...».

5. Οι επιχειρήσεις των προηγούμενων παραγράφων αποτελούν νομικά πρόσωπα ειδικού σκοπού.

Διέπουν την οργάνωση και λειτουργία τους, αποτελούν αντίστοιχες επιχειρήσεις Ο.Τ.Α.

3... 4. Επιχειρήσεις Ο.Τ.Α. που συνιστώνται βάσει ειδικών διατάξεων νόμου, οι οποίες άρθρου 254 παράγραφος 1.

2. Δήμος ή Κοινότητα μπορεί να συστήσει δημοτικές ή κοινοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την ανάπτυξη δραστηριοτήτων, συναφών με αντίστοιχου περιεχομένου αρμοδιοτήτες αυτών, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες του

α. Δημοτικές ή κοινοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις, β. Ανώνυμες εταιρίες Ο.Τ.Α.

ειδικότερες ρυθμίσεις. Οι επιρροπόμενες μορφές των επιχειρήσεων αυτών είναι οι εξής:

επιχειρήσεις, οι οποίες καθονται επιχειρήσεις Ο.Τ.Α., σύμφωνα με τις παρακάτω

1. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες μπορούν να συνιστούν ή να συμητέχουν σε

«Άρθρο 252 Όργανα - Διακρίσεις

...».

αναθέτει για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.

ασκούν, σε τοπικό επίπεδο, κρατικού χαρακτήρα αρμοδιότητες, οι οποίες τους έχουν

Παδείας, πολιτισμού και αθλητισμού ... ζ) Ηολιτικής Προστασίας ... η) ... ΙΙ. Οι Δήμοι ...

Οικισμών ... δ) Απασχόλησης ... ε) Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης ... στ)

Περιβάλλοντος ... γ) Ποιότητας Ζωής και Εύρυθμης λειτουργίας των Πόλεων και

Δήμων και Κοινοτήτων αφορούν, κυρίως, τους τομείς : α) Ανάπτυξης ... β)

συμπερντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας. Οι Αρμοδιότητες των

της εγγύτητας, με στόχο την προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των

πυθίζον δάες τις τοπικές υποθέσεις, σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και

«Άρθρο 75 «Αρμοδιότητες», «Ι. Οι δημοτικές ... αρχές διεύθυνουν και

5. Σε σχέση με τις κατά τα ανωτέρω θεσπισθείσες απαλλαγές, σύμφωνα με διατάξεις του ν. 2459/1997 «Κατάργηση φορολογικών απαλλαγών και άλλες διατάξεις» (Α' 17), «η προβλεπόμενη από τις διατάξεις του άρθρου 225 του ν. 1065/1980 (ΦΕΚ 168 Α') απαλλαγή από το φόρο εισοδήματος των αποκλειστικά αμιγών δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων ισχύει μόνο γι' αυτές που ασχολούνται με την ύδρευση, την αποχέτευση και με την διαχείριση απορριμμάτων» (άρθρο 1 παρ. 20, εδάφιο δεύτερο), καταργήθηκαν οι απαλλαγές από τέλη κυκλοφορίας (άρθρο 5 παρ. 18) και από ειδικούς φόρους καταναλώσεως και άλλες κατηγορίες φόρων και τελών όσον αφορά τους δασμούς, φόρους, τέλη και λοιπές εισφορές που εισπράττονται τα τέλη (άρθρο 6 παρ. 9). Περαιτέρω, στο άρθρο 4 του ίδιου νόμου, υπό τον τίτλο άρθρο «Κατάργηση απαλλαγών από τα τέλη χαρτοσήμου» ορίθηκε ότι: «Καταργούνται οι απαλλαγές από τέλη χαρτοσήμου που προβλέπονται από τις κατωτέρω διατάξεις:

α) σχέση με τις κατά τα ανωτέρω θεσπισθείσες απαλλαγές, σύμφωνα με διατάξεις του ν. 2459/1997 «Κατάργηση φορολογικών απαλλαγών και άλλες διατάξεις» (Α' 17), «η προβλεπόμενη από τις διατάξεις του άρθρου 225 του ν. 1065/1980 (ΦΕΚ 168 Α') απαλλαγή από το φόρο εισοδήματος των αποκλειστικά αμιγών δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων ισχύει μόνο γι' αυτές που ασχολούνται με την ύδρευση, την αποχέτευση και με την διαχείριση απορριμμάτων» (άρθρο 1 παρ. 20, εδάφιο δεύτερο), καταργήθηκαν οι απαλλαγές από τέλη κυκλοφορίας (άρθρο 5 παρ. 18) και από ειδικούς φόρους καταναλώσεως και άλλες κατηγορίες φόρων και τελών όσον αφορά τους δασμούς, φόρους, τέλη και λοιπές εισφορές που εισπράττονται τα τέλη (άρθρο 6 παρ. 9). Περαιτέρω, στο άρθρο 4 του ίδιου νόμου, υπό τον τίτλο άρθρο «Κατάργηση απαλλαγών από τα τέλη χαρτοσήμου» ορίθηκε ότι: «Καταργούνται οι απαλλαγές από τέλη χαρτοσήμου που προβλέπονται από τις κατωτέρω διατάξεις:

4. Πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 3463/2006, αρχικώς με το π.δ. 323/1989 (Α' 146) και ακολούθως με το π.δ. 410/1995, είχαν κωδικοποιηθεί, διαδοχικώς, σε ενιαίο κείμενο, με τίτλο «Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας» οι τότε ισχύουσες διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα, στα δε άρθρα 287 και 304 των εν λόγω π.δ/των, αντιστοίχως, περιελήφθηκαν αυτοίσις οι διατάξεις του άρθρου 225 του ν. 1065/1980, στις οποίες ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 287 π.δ. 323/1989 και 304 π.δ. 410/1995 - (Φορολογικές απαλλαγές, ατέλειες, προνομία)

1. Οι άδειες ίδρυσης, εγκατάστασης και λειτουργίας μπορούν να δοθούν σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), σε νομικά πρόσωπα που ελέγχονται από άλληνες πολιτες και σε φυσικά πρόσωπα ελληνικής θγαλειας, β)... γ. Εάν η άδεια έχει δοθεί σε Οργανισμό ή Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), ο παδωφωικός σταθμός ανήκει ή λειτουρει είτε ως ιδιωτική ή κοινοτική επιχείρηση και το διοικητικό συμβούδι της αποτελείται από 5 μέλη 11 μέλη

«Άρθρο 3 (Πρόσωπα στα οποία παραχωρείται η άδεια)

του Συντάγματος, ορίζονται τα εξής:

παραγράφων 4 και 12 του άρθρου 2 του ν.1730/1987 και κατ' επιλογήν του άρθρου 15 γοιτη εμποτεια και έλεγχοσ τους» (Α' 10), το οποίο εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση των των σχετικών αδειών, γενικές αρχές λειτουργίας των σταθμών αυτών και η τεχνική και τοπικών ραδιοφωνικών σταθμών, διαδικασια χορήγησης, ανανέωσησ και ανάκλησησ

8. Στο άρθρο 3 του π.δ. 25/1988 «Όροι και προϋποθέσεις για την ίδρυση λειτουργούν με το υφιστάμενο νομικό καθεστώς που τις διέπει»:

ειδικό σκοπό τη λειτουργία ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού εξυακούθουν να άρθρου 44 ν.3979/2011 (Α 138) και ισχύει, ορίζεται ότι «Δημοτικές επιχειρήσεις με κινηματογραφική τέχνησ.....» (Α' 219), όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 9 7. Στην παρ. 4 του άρθρου 51 του ν. 3905/2010 «Ενίσχυση και ανάπτυξη της Κ.Δ.Κ., εφόσον είχαν συσταθεί τρεις συνεχόμενους δήμους...»:

6. Στο άρθρο 107 του ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Α' 87) ορίζεται: «1. Οι ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού, εφόσον λειτουργούσαν αντίστοιχες στους υδρευσης αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.), γ) για επιχείρηση με ειδικό σκοπό τη λειτουργία δήμοι μπορεί να έχουν μόνον: α) για καινοφέλη επιχείρηση, β) για δημοτική επιχείρηση της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Α' 87) ορίζεται: «1. Οι

6. Στο άρθρο 107 του ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Α' 87) ορίζεται: «1. Οι ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού, εφόσον λειτουργούσαν αντίστοιχες στους υδρευσης αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.), γ) για επιχείρηση με ειδικό σκοπό τη λειτουργία δήμοι μπορεί να έχουν μόνον: α) για καινοφέλη επιχείρηση, β) για δημοτική επιχείρηση της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Α' 87) ορίζεται: «1. Οι

ειδικό φόρο Τραπεζικών Εργασιών, Επίσης δεν θλονται οι απαλλαγές από τα τέλη χαρτοσήμου των επιχορηγήσεων, δωρεών και εισφορών προς τα πρόσωπα του άρθρου 304 του π.δ. 410/1995 και του άρθρου 38 του ν. 2218/1994. Η ισχύς αυτού του άρθρου αρχίζει από την πρώτη του μεθεπόμενου μήνα από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και καταλαμβάνει τέλη χαρτοσήμου για τα οποία η φορολογική υποχρέωση γεννάται από την ημερομηνία αυτή και μετά».

[Handwritten signatures and scribbles]

Δημοτικής Επιχείρησης με την επωνυμία "Δήμος Αθηνών Επιχείρηση Ραδιοφωνίας (α) με την υπ' αριθμ. 19703/29107/2008 «Τροποποίηση συστατικής πράξης της αριθμ. 19703/29107/2008»

10. Η ως άνω ιδρυτική υπ' αριθμ. 45803/07.08.1989 απόφαση τροποποιήθηκε: που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 10/Α/88»

δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 244/19.4.84 Τεύχος Β' και τις διατάξεις του Π.Δ. 25/88 με την αριθμ. 25027/9.4.84 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που με τις δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις διατάξεις του Π.Δ. 323/89 (ΑΚΚ) και λειτουργία, διαχείριση και εποπτεία της επιχείρησης, διέπονται από τις σχετικές η λειτουργία και οι αρμοδιότητες των οργάνων διοίκησης, η οργάνωση, η κατά 2.500.000,00 €, τηρουμένων των νόμιμων διαδικασιών...7...8...9. Η συγκρότηση, Επιχείρηση Ραδιοφωνίας "ΑΘΗΝΑ" αυξάνεται, από το μόνο μέτοχο Δήμο Αθηνών 25/88.4...5...6. Το Μετοχικό Κεφάλαιο της Δημοτικής Επιχείρησης "Δήμος Αθηνών" συμποσεί, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2γ του άρθρ. 3 του Π.Δ. 25/88.4...5...6. Το Μετοχικό Κεφάλαιο της Δημοτικής Επιχείρησης "Δήμος Αθηνών" συμποσεί, που τα μέλη του ορίζονται με αναλήψεις από το Δημοτικό συμβούλιο, 3. Η Επιχείρηση διοικείται από ενδεκαμελές (11) διοικητικό σωματείο. Η ίδρυση, εγκατάσταση και λειτουργία ραδιοφωνικού της Επιχείρησης είναι: Η ίδρυση, εγκατάσταση και λειτουργία ραδιοφωνικού 260 έως 267, 270, 274 και 287 του Π.Δ. 323/89 και του Π.Δ. 25/88. 2. Σκοπός νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου το οποίο διέπεται από τις διατάξεις των άρθρων επωνυμία "ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑΣ ΑΘΗΝΑ" ως ίδιο

1. Συνιστάται στο Δήμο Αθηνών του Νομού Αττικής "Επιχείρηση με την (παρ. 1-2) του π.δ. 25/1088, ορίζονται τα εξής:

Συμβουλίου του Δήμου Αθηνών και κατ'επίκληση των διατάξεων των άρθρων 1 και 3 π.δ. 323/89 «Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας» μετά από απόφαση του Δημοτικού

Υπουργού Εσωτερικών, που εκδόθηκε κατ'εξουσιοδότηση του άρθρου 260 παρ. 3 του 9. Στο άρθρο μόνο της υπ' αριθμ. 45803/07.08.1989 (Β' 624) αποφάσεως του

(20), εκλεγμένους με άμεση ψήφοφορία...»

ένα εκπρόσωπος των εργαζομένων στην επιχείρηση αν είναι πάνω από είκοσι ιδρυτική πράξη ορίζει. Σε κάθε περίπτωση στο διοικητικό συμβούλιο μετέχει και κοινοτικών συμβουλίων ομοφώνως, άλλως αντιπροσωπευτικά, όπως η διακοινοτική και το διοικητικό συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση των δημοτικών ή δήμαρχος τους στο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, είτε ως διαδήμοτική ή από εκπροσώπους των δημοτικών και κοινοτικών συνδυασμών κατ' αναλογία της συγκροτείται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ομοφώνως, άλλως

τομικούς ενδεδειγμένους που θα διασφαλίζει την ενεργό συμμετοχή τους στην τοπική
δημιουργία του Δήμου Αθηνών σε θέματα τόσο γενικού - εθνικού όσο και ειδικού -
2. Ειδικότερα: 2.1. η προώθηση της τοπικής δημοσυνειδησίας και η πληροφόρηση των
και ο παύσαρις στην τοπική και αντικειμενική ενημέρωση.

πρόσβαση των Αθηνών σε όλες τις εκδόσεις και δραστηριότητες της, η ποιοτική ψυχολογία
θέματα τοπικού και πανελληνίου ενδιαφέροντος καθώς και η ενημέρωση, η πρόβλεψη της
οικονομικά, εκπαιδευτικά, αθλητικά, ψυχολογικά, περιβαλλοντικά, καλλιτεχνικά και άλλα
προβλέπει τις δραστηριότητες που έχουν σχέση με πολιτιστικά, κοινωνικά, πολεοδομικά,
1. σκοπός της επιχείρησης είναι η λειτουργία παροψωμικού σταθμού που θα

Άρθρο 4: Σκοπός

των άρθρων 260 έως 267, 270, 274 και 287 του Π.δ. 323/1989 και του Π.δ. 25/1988...
«ΔΕΡΑ») ως ίδιο νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου το οποίο διέπεται από τις διατάξεις
διακριτικό τίτλο «ΔΕΡΑ» (ο οποίος αποδίδεται και με λατινικούς χαρακτήρες ως
επισημάνει «ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΑΔΙΟΦΩΝΙΑΣ ΑΘΗΝΑ» και τον
1. ζυνοείται στο Δήμο Αθηνών του Νομού Αττικής «Επιχείρηση με την

Άρθρο 1: Σύσταση - Επισημάνει

διαμορφώνεται ως εξής:

την επισημάνει «Δήμος Αθηνών - Επιχείρηση Παδιοφώνιας Αθήνα» η οποία
«Άρθρο: 1 Τροποποιούμε τη συστατική πράξη της Δημοτικής Επιχείρησης με
(ν.3463/2006), στην οποία ορίζεται ότι:

κατ'εξουσιοδότηση του άρθρου 252 του ισχύοντος Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων
καθήκοντα Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοικήσεως Αττικής, που εκδόθηκε
Επιχείρηση Παδιοφώνιας Αθήνα Δ.Ε.Ρ.Α.» (Β' 1283) απόφαση της ασκούσας
πράξης της δημοτικής επιχείρησης Παδιοφώνιας με την επισημάνει «Δήμος Αθηνών -
διαδικασίων" και β) με την υπ' αριθμ. 81263/12015 «Τροποποίηση της συστατικής
μόνο μέτοχο Δήμο Αθηνών, κατά 2.500.000,00, τηρουμένων των νόμιμων
Επιχείρησης "Δήμος Αθηνών Επιχείρηση Παδιοφώνιας "ΑΘΗΝΑ" αυξάνεται, από το
του αποφασιστικού μέρους αυτής, ως εξής: "Το Μετοχικό Κεφάλαιο της Δημοτικής
επισημάνει "Δήμος Αθηνών Επιχείρηση Παδιοφώνιας "ΑΘΗΝΑ" ως προς την παρ. 6
ορίζεται: «Τροποποιούμε τη συστατική πράξη της Δημοτικής Επιχείρησης με την
"ΑΘΗΝΑ" απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής» (Β' 2281), στην οποία

1. Κατά την ίδρυση της επιχείρησης ο Δήμος Αθηνών διέθεσε χρηματικό ποσό Δραχμών Εξακοσίων Πενήντα Εκατομμυρίων (650.000.000 ΔΡΧ.) (ΦΕΚ 624Β/25-08-1989) ή αντίστοιχα ποσού ευρώ Εξάκοσίων Ενιακοσίων Επτά Χιλιάδων Πεντακοσίων Πενήντα Έξι και Ογδόντα Έξι Λεπτά (1.907.556,86), ως αρχικό κεφάλαιο. Το κεφάλαιο της Επιχείρησης αυξήθηκε κατά το ποσό των ευρώ Δύο Εκατομμυρίων Πεντακοσίων Χιλιάδων (2.500.000), με καταβολή του συνολικού ποσού με μετρητά από τον Δήμο Αθηνών, όπως προκύπτει από την υπ' αριθμ. 87/07-07-2008 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιχείρησης σε συνδυασμό με την υπ' αριθμ. 1348/22-07-2008 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Αθηνών. Η εν λόγω αύξηση του Μετοχικού Κεφαλαίου της Επιχείρησης δημοσιεύθηκε στο υπ' αριθμ. 2281/10-11-2008 ΦΕΚ και η πιστοποίηση της καταβολής της αύξησης του Μετοχικού Κεφαλαίου της Επιχείρησης έγινε από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Αθηνών στις 13-01-2009. Το κεφάλαιο της Επιχείρησης δεν είναι διαμεμμένο σε μετοχές ή μερίδια και ανήκει αποκλειστικά και εξ' ολοκλήρου στο Δήμο Αθηνών. 2. Η Επιχείρηση επιχορηγείται από τον οικείο Ο.Τ.Α. για τις δραστηριότητες και τις παρεχόμενες από αυτήν υπηρεσίες, σύμφωνα με τα εκδόμενα ισχύοντα από τον Δήμο και Κοινοτικά Κώδικα, όπως εκδότες ισχύει και τροποποιείται...»

11. Στην διάταξη του άρθρου 13 του π.δ. της 28ης Ιουλίου 1931 «Περί κώδικος των νόμων περί τελών χαρτοσήμου» (Α' 239), με το οποίο κωδικοποιήθηκαν σε ενιαίο

Το ΝΣΚ με την υπ' αριθμ. 113/2007 γνωμοδότησή του, (που αναφέρεται στην απαλλαγή των συμβάσεων συνολομόλησης δανείων των Δήμων, Κοινοτήτων κλπ. από την εισφορά του ν. 128/1975), τήχθηκε υπέρ της ευρείας εφημερίδας της ανωτέρω απαλλακτικής διατάξεως, που ενισχύεται και από την γενική αρχή της διασυντήσεως της, από την οποία σαφώς προκύπτει η βούληση του νομοθέτη να απαλλάξει τους Ο.Τ.Α. και τα νομικά πρόσωπα αυτών από τις πρόσθετες επιβαρύνσεις υπέρ τρίτων, που καταλαμβάνονται όχι μόνο αυτές που βαρύνουν τον δανειολήπτη Ο.Τ.Α. αλλά και τον εκδότη δανείου, (όπως, στο απαντηθέν με την ΝΣΚ 113/2007 ερωτήματα, η εισφορά του ν. 128/1975, η οποία βαρύνει και αρχήν την χορηγούσα Τράπεζα).

13. Ειδική διατάξη απαλλαγής αποτελεί η διατάξη του άρθρου 276 του ν. 3463/2006, κατά τη ρητή διατύπωση της οποίας, οι αποκλειστικώς κοινωφελούς χαρακτήρα αμιγείς δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις απαλλάσσονται από κάθε δημοτικό, δημοτικό, κοινοτικό ή λιμενικό φόρο, άμεσο ή έμμεσο, δασμικό, τέλοσ, δικαστικό έσομο και εισφορά υπέρ οποιουδήποτε ταμείου, εισφορά υπέρ της Ε.Π.Α.Ε., από κρατήσεις, από κάθε ταχυδρομικό τέλοσ και από κάθε δικαστικό τέλοσ στις δίκες τους. Επίσης έχουν όλες ανεξαιρέτως τις ατέλειες και τα δικαστικά, διοικητικά και οικονομικά προνόμια που παρέχονται στο δημόσιο.

12. Με το άρθρο 1 του κώδικα Τέλων Χαρτοσήμου προβλέφθηκε η επιβολή φόρου με το όνομα «τέλοσ Χαρτοσήμου», στις οριζόμενες από το νόμο πράξεις, επί των καθοριζόμενων «εγγράφων». Ειδικότερα, με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 13 του κώδικα Τέλων Χαρτοσήμου, ορίστηκε ότι υπόκεινται σε τέλοσ Χαρτοσήμου 3% (πλέον εισφοράς Ο.Τ.Α 20%), οι επιχειρήσεις που καταβάλλονται από το Δημόσιο, Ο.Τ.Α και άλλα ΝΠΔΔ σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εκτός των περιπτώσεων για τις οποίες ειδική διατάξη απαλλαγής.

Εφημερία των διατάξεων

«Είς το κατά την παρ. 1 του προηγούμενου άρθρου 12 τέλοσ υπόκεινται: 1...2...3...4. Πάσα είς τα δημόσια, δημοτικά ή κοινοτικά ταμεία ή τα ταμεία νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή είς πάντα εν γένει τους κατ' εντολήν και δια λογαριασμόν αυτών ενεργούντας χρηματικές διοικήσεις, εφόσον η είσπραξη των αποδεδειγμένων αυτών εφόσον προκύψουν ποσών προκαταβλήθη το κατά το άρθρο 12 απόδεδειγμέν, εκτός αν δια το εξοφλούμενον ποσόν προκαταβλήθη το κατά το άρθρο 12 αναλογικόν τέλοσ, όποτε οι αποδεδειγμένοι αυτοί υπόκεινται είς το πάλιον τέλοσ του εδ. β' της παρ. 1 του παρόντος άρθρου. Οι διατάξεις της παρούσης παραγράφου δεν εφαρμόζονται επί των περιπτώσεων, περί των άλλων οριζείται εν τω παρόντι».

Με το άρθρο 3 παρ. 5 του ν. 2246/1952 και ισχύει, ορίζονται τα εξής: κείμενο οι διατάξεις του ν. 4755/1930 «περί τέλων Χαρτοσήμου», όπως αντικαταστάθηκε

[Handwritten signature and scribbles]

15. Περαιτέρω, οι ΟΤΑ μέχρη την ισχύ του ν.3852/2010, μπορούσαν να συνιστούν, χωρίς αρθρογραφία, δημοτικές περιφέρειες, με σκοπό την οργάνωση λειτουργιών και δραστηριοτήτων και την παροχή υπηρεσιών συναφών με τις δραστηριότητες που προβλέπονται στο άρθρο 75 ΚΔΚ και που αναφέρονται στους τομείς της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, της παιδείας, του πολιτισμού, του αθλητισμού και του περιβάλλοντος, με εξαίρεση την καθάρηση των κοινοχρήστων χώρων και την αποκομιδή των απορριμμάτων, τη δημόσια και συντήρηση πρασίνου και τη λειτουργία κομηνηνικών και κέντρων αποτέφρωσης νεκρών. Εξάλλου, οι Δήμοι και οι Κοινότητες μπορούσαν να συνιστούν επιτελεία για την επίτευξη ορισμένων

14. Ζημιώθων ότι αντίστοιχες απαλλαγές περιέχονταν και στις προϋποθέσεις διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα και συγκεκριμένα στις διατάξεις των άρθρων 287 του π.δ. 323/1989 και 304 π.δ. 410/1995, με τις οποίες, ως ήδη ελέχθη, κωδικοποιήθηκαν, διαδοχικά, αυτοί οι διατάξεις του άρθρου 225 του ν. 1065/1980, με τη διαφορά, όσον αφορά στις δικαιούχους της απαλλαγής δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις, αντί της διατύπωσης του ισχύοντος ΚΔΚ «οι αποκλειστικώς κοινοφελούς χαρακτήρα απλώς δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις...», οι προϋποθέσεις διατάξεις Χρησιμοποίησης των διατάξεων «... οι αποκλειστικώς απλώς δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις...», δηλαδή για την απαγωγή δεν απαιτείτο ο αποκλειστικός κοινωνικός χαρακτήρας των επιχειρήσεων. Επίσης, στις προϋποθέσεις διατάξεις η απαγωγή προβλεπόταν για το «Χαριστικό», πράγμα που δεν επαρκούσε στη διατήρηση του άρθρου 276 του ν. 3463/2006, πλην όμως η απαγωγή από το τένος χαρακτήρου, αλλά στο γεγονός ότι η απαγωγή καλύπτεται από την διατύπωση περί απαλλαγής από κάθε δημόσιο, άμεσο ή έμμεσο, φόρο και τέλος, που αποτρέπει το Χαρτόσημο (πρβλ ΟΥΝΣΚ 149/2016), δεδομένου μάλλον ότι, ως ήδη ελέχθη, με το ν. 2459/1997 ορίσθηκε ρητώς και ειδικώς ότι «δεν θίγονται οι απαλλαγές από τα τένος χαρακτήρου των επιχειρήσεων, όπως και εισφορών προς τα πρόσωπα του άρθρου 304 του π.δ. 410/1995.» και η ειδική διατάξη αυτή δεν αποτελεί διάταξη αντίθετη προς το άρθρο 276 του ν. 3463/2006, ώστε να θεωρηθεί καταργηθείσα με το άρθρο δεύτερο αυτού.

η ΤΡΕΑ και ΔΕΑ 866/2012, σύμφωνα με την οποία «οι δημόσιες και κοινοτικές επιχειρήσεις αποτελούν
 ιδιαίτερα μορφωμένα επιχειρηματικά όργανα της οικονομίας, τα οποία τείνουν σε ιδιαίτερη μορφή καθυστέρησης
 εξάρτησης από τους αντιστοιχούντες ομίλους, τα οποία τείνουν να αποκτά τη διοίκηση τους και τη διαχείριση των
 εγγράφων τους. Συνεπώς, οι εγγράφως επιχειρήσεις είναι υπαγμένες στο πλαίσιο της διοίκησης των επιχειρήσεων, οι οποίες
 έχουν ως απώτερο στόχο την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος και τη διασφάλιση της οικονομίας και της
 κοινωνικής και ανθρωπίνης υφιστάμενης δραστηριότητας, σύμφωνα με τις αρχές της αλληλεγγύης, της κοινωνικής
 ευθύνης και της αλληλεγγύης, σύμφωνα με τις αρχές της αλληλεγγύης, της κοινωνικής ευθύνης και της αλληλεγγύης
 που περιλαμβάνονται στην Ο.Τ.Α., έναντι των

και, συνεπώς, συνάγεται ότι, ακόμη και μετά την ισχύ του ν. 3852/2010, η εν θέματι
 άλλαξη τη διατύπωση της απαλλακτικής διατάξεως του άρθρου 276 του ν. 3463/2006
 τροποποιητικά σε πολλές διατάξεις του ισχύοντος ΚΑΚ (ν.3463/2006), εν τοιούτοις, δεν
 στους συννοούμενους δήμους (ΕΛΑΡ:12/2013). Όπως, ενώ ο ν. 3852/2010 επεξεργά
 (δημόσιες και κοινοτικές ανώνυμες εταιρείες), εφόσον είχαν συσταθεί τέτοιες εταιρείες
 συννοούμενους δήμους, και μία δημοτική ανώνυμη εταιρεία του άρθρου 266 του Κ.Δ.Κ.
 παρονομαζομένου ή ηλαιοποιήσεως, εφόσον λειτούργησαν αντίστοιχες στους
 (ΔΕΥΑ), καθώς και μία μόνο επιχείρηση με ειδικό σκοπό τη λειτουργία
 να έχουν μία κοινωνική επιχείρηση, μία μόνο δημοτική επιχείρηση ή υπηρεσία-
 ιδίον και να συμπεριέχον σε επιχείρησης και οριστική ότι στο εξής οι Δήμοι μπορούν
 αρθρογραφικά η κατά το άρθρο 252 παρ. 1 του ν. 3463/2006 δυνατότητα των ΟΤΑ να
 16. Όπως, από 1.1.2011, με το άρθρο 286 ν. 3852/2010, περιόριστηκε

προσωπικών δικαιών (ΑΠ 1009/2001).
 Οργανισμών τουτων (ΟΤΑ) επιχειρήσεις και λειτουργούν υπό τη μορφή νομικών
 Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοικήσεως, αλλά συνιστούν αυτοτέλεις έναντι των
 επιχειρήσεις αυτές δεν αποτελούν Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, ούτε ειδικότερα
 246 παρ. 7, άρθρα 260 παρ.7 π.δ. 323/89 και 277 παρ.7 π.δ. 410/1995). Οι
 επιχείρησης (άρθρ.
 επιχείρησης, η δε ευθύνη δήμου ή κοινότητας, που συνιστά ή συμπεριέχει σε
 προϋπολογισμό εγγράφων και είναι ανεξάρτητη από την υπόλοιπη δημοτική (ή
 στο νόμο. Η διαχείριση των επιχειρήσεων αυτών γίνεται σύμφωνα με ιδιαίτερο
 διέπονται από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά
 εκμετάλλευση των έργων) που αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και
 ανώνυμη ή παροχή υπηρεσιών με σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού και την οικονομική
 ειδικών σκοπών, αναφερόμενων στις ανωτέρω διατάξεις (εκτέλεση έργων, παραγωγή

«αποκαταστήσει κοινωφελούς χαρακτήρα αμιγών δημόσιων ή κοινοτικών επιχειρήσεων»
 αβηγικά, περιβαλλοντικά, καλλιτεχνικά, θέματα, υπάγεται στην ανωτατά
 δραστηριότητες που έχουν σχέση με πολιτικά, κοινωνικά, εκπαιδευτικά,
 σύμφωνα με την ιδρυτική της πράξη και τις διατάξεις που την διέπουν, ασκή
 σκοπού, αποβλέπουν στην λειτούργεια δημοσίου παροφωσικού σταθμού, που,
 ΑΘΗΝΑΙΩΝ-ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑΣ ΑΘΗΝΑ» ως δημοτική επιχείρηση ειδικού
 24. Η δημοτική επιχείρηση παροφωσίας, με την επωνυμία «ΔΗΜΟΣ

Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Β'), γνωμοδοτεί, κατά πάγια πρακτική, ως εξής:

Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, επί του τεθέντος ερωτήματος το Νομικό
Απάντηση

αποβλέπουν στην πραγμάτωση κοινωφελούς σκοπού (ΣΤΕ 1875/1982).
 φορολογικά αρχής ότι αυτή πράγματι αναπαύσει στην πράξη δραστηριότητα
 από τα τέλη χαρτοσήμου, υπό την προϋπόθεση της διαπίστωσης εκ μέρους της
 ανθίβη εκδοχή ότι η επιχείρηση αυτή έχει και κοινωφελή χαρακτήρα, θα απαλλάσσεται
 επιχείρηση ειδικού σκοπού δεν απαλλάσσεται από τα τέλη χαρτοσήμου. Υπό την
 συνέπειες) από τις παροφωσικές κατά τα προαναλθθέντα. Επομένως, η δημοτική
 τις επιχειρήσεις σαφώς διακρινόμενες (ως προς το χαρακτήρα και, παρεπιπέτως, τις
 όστις αποκαταστήσει κοινωφελούς χαρακτήρα αμιγούς δημοτικής επιχείρησης, δηλαδή
 φορολογική ρύθμιση της παρ. 1 του άρθρου 276 του ν. 3463/2006, διότι αυτή αφορά
 ειδικού σκοπού του ερωτήματος δεν υπάγεται στην, στενά ερμηνευτά, απαλλακτική
 ακολουθία των προεκτεθέντων συνάγεται ότι η δημοτική παροφωσική επιχείρηση
 (μόνον) με επιχείρηση με ειδικό σκοπό τη λειτούργεια παροφωσικού σταθμού. Κατ'
 107 του ν. 3852/2010 ότι οι δήμοι μπορεί να έχουν μόνον με κοινωφελή επιχείρηση και
 είναι των λοιπών δημοτικών επιχειρήσεων, ορίζονται, μεταξύ των άλλων, στο άρθρο
 νομοθέτησης επιβεβαιώνει την νομική και ουσιαστική αυτή διάκριση των παροφωσικών
 ενημέρωση, ψυχολογία κ.λ.π. των δημοτών του Δήμου Αθηναίων. Ο νεότερος
 χαρακτήρας συνίσταται στο ότι η παροφωσική επιχείρηση έχει ειδικό σκοπό την
 λοιπές επιχειρήσεις που μπορούν να συνιστούν οι ΟΤΑ. Ο διαφορετικός δε αυτός
 Δήμο Αθηναίων δημοτική παροφωσική επιχείρηση έχει χαρακτήρα διάφορο από τις
 καθ' ερμηνεία των οικείων περί δήμων και κοινοτήτων διατάξεων, ότι η συσταθείσα στο
 οποίος διατύπωσε την ακόλουθα γνώμη: Στη νομολογία γίνεται δεκτό (ΣΤΕ 4740/1998),
 23. Μειώθηκε ο Νομικός Σύμβουλος του Κράτους, Διονύσιος Χειμώνας, ο

του άρθρου 276 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006) και, συνακόλουθως, τυγχάνει υποκειμενικής απαλλαγής από τα τέλη χαρτοσήμου, παρά το γεγονός ότι οι ραδιοηλεκτρικές επιχειρήσεις δεν κατονομάζονται πηώς στη διάταξη αυτή.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Αθήνα, 13^η Φεβρουαρίου 2018
Ο Πρόεδρος του Τμήματος
Αλέξανδρος Καραγιάννης
Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια
Χριστίνα Διβάνη
Νομικός Σύμβουλος ΝΣΚ

ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΕΚΤΗ
ΑΘΗΝΑ, 5/3/2018
Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΑΑΔΕ
Γ. ΠΙΤΣΙΛΗΣ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΤΥΠΟ
Ο/Η Προϊστάμενος/-η
του Αυτοτελούς Τμήματος Διοικήσεως
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Δ. ΤΣΑΥΕΡΤΟΣ
ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

